

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

I 2020-02-25 Nr.(1.12E) 2T-208

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Pagal kompetenciją teikiame nuomonę ir pasiūlymus dėl Teisingumo ministerijos 2020-02-25 raštu Nr. (1.27E) 2T-208 pateiktų Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 3, 27, 35, 80, 82, 86, 115, 162², 199, 284, 515, 577, 801 straipsnių pakeitimo, LX skyriaus ketvirtąjo, penktojo ir šeštojo skirsnių pavadinimų pakeitimo ir Kodekso papildymo 799¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 29 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 35 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų:

1. Dėl Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – JANĮ pakeitimo projektas):

1.1. Nepritariame siūlymui grįžti prie iki 2020 m. sausio 1 d. galiojusios Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo (toliau – ĮBĮ) 15 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos taisyklės, pagal kurią bankroto bylą nagrinėjantis teismas akumuliuodavo tik tokias teismuose esančias civilines bylas, kuriose įmonei pareikšti turtiniai reikalavimai, tarp jų ir su darbo santykiais susiję reikalavimai, atsisakant Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 29 straipsnio 1 dalyje numatyto bylų, kuriose turtinius reikalavimus yra pareiškęs pats juridinis asmuo, perdavimo nemokumo bylą iškėlusiam teismui. Vadovaujantis ĮBĮ 33 straipsnio 7 dalies nuostatomis, bankrutavusios įmonės likvidavimas (turto realizavimas) turėjo būti baigiamas per 24 mėnesius, tačiau praktikoje teismai buvo priversti pratęsinėti šį terminą kreditorių prašymu, ir pagrindinė to priežastis – užsitęsęs bylinėjimasis teismuose dėl įmonės turtinių reikalavimų. Būtent šios konkrečios praktinės problemos ir buvo įvertintos priimant JANĮ nuostatas dėl bylų, kuriose turtinius reikalavimus yra pareiškęs pats juridinis asmuo, perdavimo nemokumo bylą iškėlusiam teismui. Šios nuostatos buvo suderintos su Teisingumo ministerija¹ ir Teisėjų taryba², joms pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Seimas.

Vadovaujantis JANĮ 29 straipsnio 1 dalies nuostatomis, nemokumo bylą iškėlusiam teismui perduodamos tik tos bylos, kai šiose bylose dar nepriimta nutartis skirti nagrinėti bylą teismo posėdyje, todėl visų su juridiniu asmeniu susijusių kituose teismuose nepradėtų nagrinėti turtinių reikalavimų klausimų koncentravimas viename teisme užtikrintų spartesnę nemokumo bylų nagrinėjimą. Jei būtų pastebėta, kad tokių bylų perdavimas lemia darbo krūvių tarp apylinkių ir

¹ Teisingumo ministerijos 2018-05-09 raštas Nr. (1.6)2T-310

² Teisėjų tarybos raštas 2018-04-18 raštas Nr. 36P-47-(7.1.10)

apygardų teismų netolygumą, – šis klausimas galėtų būti sprendžiamas tobulinant teismų darbą. Pažymėtina, kad viena iš Europos Sąjungos direktyvinių siekiamybių³ – teismų specializacija nemokumo srityje, todėl, JANĮ nuostatos buvo motyvuotos siekiu užtikrinti procesų koncentruotumą, sutelkiant visas teismines procedūras nemokumo bylą nagrinėjančiame teisme, tokiu būdu mažinant teismo ir nemokumo proceso administravimo išlaidas. Informacijos apie juridinį asmenį sukaupimas tame pačiame teisme leidžia taupyti žmogiškuosius išteklius, laiką ir atlikti išsamesnę teisme nagrinėjamų klausimų analizę.

Tai, kad Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymas (toliau – FABĮ) nenumato bylų, kuriose turtinius reikalavimus yra pareiškęs pats bankrutuojantis fizinis asmuo, perdavimo bankroto bylą iškėlusiam teismui, neturėtų būti pakankamas pagrindas analogijai juridinių asmenų nemokumo procesuose. Vadovaujantis FABĮ 4 straipsnio 1 dalimi, fizinių asmenų bankroto bylos nagrinėjamos apylinkių teismuose, ir apylinkių teismai, vadovaudamiesi FABĮ 6 straipsnio 4 dalies 2 punktu, kituose teismuose nagrinėjamas bylas, kuriose fiziniam asmeniui pareikšti turtiniai reikalavimai, *perima proceso įstatymo nustatytais atvejais*.

Jei, Teisingumo ministerijos nuomone, JANĮ 29 straipsnio 1 dalies nuostatos dėl bylų, kuriose turtinius reikalavimus yra pareiškęs pats juridinis asmuo, perdavimo nemokumo bylą iškėlusiam teismui konkuruoja su Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 163 straipsnio 1 dalies 5 punkte ir 166 straipsnio 2 dalyje nustatyto teisiniu reguliavimu, pagal kurį bankroto ar restruktūrizavimo bylą iškėlusiam teismui perduodama tik tokia byla, kurioje atsakovui yra pareikšti turtiniai reikalavimai, siūlytume keisti ne JANĮ, o atitinkamai papildyti kartu su JANĮ pakeitimo projektu pateiktą CPK pakeitimo projektą. Atlikus CPK pakeitimus, siekiant išvengti prieštaravimo, siūlytumėme bendrame įstatymų projektų pakete pateikti ir FABĮ pakeitimo projektą, kuriame FABĮ 6 straipsnis būtų suderintas su CPK 163 straipsnio pakeitimais. Manome, kad CPK ir FABĮ pakeitimai leistų tinkamai įgyvendinti teisėkūros sistemiškumo principą, užtikrinant galiojančių JANĮ nuostatų suderinamumą su CPK ir FABĮ nuostatomis.

1.2. JANĮ pakeitimo projekte 29 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad baudžiamosiose bylose pareikšti juridinio asmens kreditorių civiliniai ieškiniai ir su šiais ieškiniais susiję dokumentai *gali būti* perduodami nagrinėti nemokumo bylą iškėlusiam teismui Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) nustatyta tvarka. Dispozityvi tokių bylų perdavimo nemokumo bylą iškėlusiam teismui taisyklė „paraidžiui“ atitiktų BPK nustatytą teisinį reguliavimą, tačiau sistemiškai vertindami JANĮ ir BPK nuostatas, manome, kad galiojančios JANĮ 29 straipsnio 2 dalies nuostatos imperatyviai nukreipia į BPK nuostatas dėl ieškinių ir dokumentų dispozityvaus perdavimo, todėl būtent toks reguliavimas ir turėtų būti suprantamas kaip dispozityvios taisyklės nuoseklus įtvirtinimas. Manytina, kad JANĮ 29 straipsnio 2 dalyje dispozityvi taisyklė būtų perteklinė, todėl nepritariame JANĮ 29 straipsnio 2 dalies keitimui.

³ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1023 dėl prevencinio restruktūrizavimo sistemų, skolų panaikinimo ir draudimo verstis veikla ir priemonių restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui didinti, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2017/1132 (Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyva), 24, 25 straipsniai, preambuleje (85) <...> valstybės narės turėtų užtikrinti, kad teisminių ir administracinių institucijų darbuotojai, <...> būtų tinkamai parengti ir turėtų savo pareigoms vykdyti būtiną kompetenciją.<...>; (86) toks pasirengimas ir kompetencija turėtų leisti veiksmingai priimti sprendimus, galinčius turėti didelių ekonominių ir socialinių padarinių, ir tai neturėtų reikšti, kad teisminių institucijų atstovai turi spręsti vien tik restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo klausimus. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūras būtų galima vykdyti veiksmingai ir sparčiai. Teisinio tikrumo ir procedūrų efektyvumo tikslų būtų veiksminga siekti sukūrus specializuotus teismus ar kolegijas arba paskyrus specializuotus teisėjus pagal nacionalinę teisę, taip pat sutelkus jurisdikciją tam tikrose teisminėse ar administracinėse institucijose, kurių skaičius būtų ribotas.

Atkreipiame dėmesį ir į tai, kad BPK 114 straipsnio galutinė 2019 m. birželio 13 d. įstatymo Nr. XIII-2225 redakcija buvo pakeista ir priimta Seime kartu su JANĮ, JANĮ 29 straipsnio 2 dalies nekeičiant.

1.3. Apibendrinami tai, kas išdėstyta, siūlome JANĮ pakeitimo projekto atsisakyti ir vietoje jo parengti minėtus CPK ir FABĮ pakeitimus. Finansų ministerija pasirengusi bendradarbiauti rengiant šiuos projektus.

2. Dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 3, 27, 35, 80, 82, 86, 115, 162², 199, 284, 515, 577, 801 straipsnių pakeitimo, LX skyriaus ketvirtojo, penktojo ir šeštojo skirsnių pavadinimų pakeitimo ir Kodekso papildymo 799¹ straipsniu įstatymo (toliau – CPK pakeitimo projektas) projekto:

2.1. Dėl CPK pakeitimo projekto pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų neturime.

Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis CPK 1 straipsniu, bankroto, restruktūrizavimo bylos nagrinėjamos pagal CPK taisykles, išskyrus išimtis, kurias nustato kiti Lietuvos Respublikos įstatymai. Siekiant spartesnio nemokumo bylų nagrinėjimo JANĮ 31 straipsnio 2 dalyje ir 42 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas rašytinio proceso prioritetas. Manome, kad CPK pakeitimo projekte numatomos bendros taisyklės, pagal kurias bylos nagrinėjimą atidėjus, byla nebebūtų nagrinėjama iš pradžių, o jos nagrinėjimas būtų pradedamas nuo to procesinio veiksmo, kurį atlikus bylos nagrinėjimas buvo atidėtas, atitinka nemokumo procesų spartinimo principus.

2.2. Jei bus atsižvelgta į 1 punkte pateiktą nuomonę, siūlytume papildyti CPK pakeitimo projektą 163 straipsnio pakeitimu, numatant ir privalomą bylos, kurioje turtinius reikalavimus yra pareiškęs ir bankrutuojantis fizinis ar juridinis asmuo, sustabdymą.

3. Dėl Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 35 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pastabų ir pasiūlymų neturime.

Finansų viceministras